

**VESILAHDEN KUNTA,
STRATEGINEN YLEISKAAVA**

VASTINERAPORTTI	27.5.2026
EHDOTUS	9.3.2026
NÄHTÄVILLÄ	26.3.2026-24.4.2026

1.	SISÄ-SUOMEN ELINVOIMAKESKUS – 23.4.2025	2
2.	LUPA- JA VALVONTAVIRASTO – 24.4.2026	3
3.	PIRKANMAAN MAAKUNTALIITTO – 20.4.2026	5
4.	PIRKANMAAN HYVINVOINTIALUE – 21.4.2026	6
5.	AKAAN KAUPUNKI – 8.4.2026	7
6.	LEMPÄÄLÄN KUNTA – 24.4.2026	7
7.	RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA – 7.4.2026	8
8.	SIVISTYSLAUTAKUNTA – 2.4.2026	9
9.	PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO, RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ – 8.5.2026	9
10.	PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO, ARKEOLOGINEN KULTTUURIPERINTÖ – 8.5.2026	11
12.	LUONNONVARAKESKUS – 2.4.2026	13

LAUSUNNOT

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
1. SISÄ-SUOMEN ELINVOIMAKESKUS – 23.4.2025	
Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen liikenneosasto viittaa Pirkanmaan ELY-keskuksen Vesilahden strategisen yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 28.1.2025 ja Vesilahden strategisen yleiskaavan ja maapoliittisen ohjelman luonnoksista 20.10.2025 antamiin lausuntojen maantieverkkoa ja liikennettä koskeviin asioihin ja katsoo, että ne tulee edelleen huomioida strategisen yleiskaavan mukaisen alueidenkäytön suunnittelussa. Liikenneosasto vielä korostaa joitain asioita ja esittää joihinkin kaavamerkintöihin korjauksia ja täsmennyksiä. Liikenneosasto korostaa edelleen maantien 301, Vesilahdentien merkittävyyttä sekä seudullisen liikenteen että Vesilahden savutettavuuden kannalta. Siten Vesilahdentien lähialueen kaavoitus- ja rakentamishankkeissa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa selvittää hankkeen vaikutukset maantiehen 301, sen toimivuuteen ja turvallisuuteen. Etenkin liittymäjärjestelyt ja niiden toteuttamismahdollisuus Vesilahdentielle tulee selvittää tienpitäjältä, Sisä-Suomen elinvoimakeskuksesta hankkeiden suunnittelun alkuvaiheessa. Myös liikenteen mahdolliset haitat tulee huomioida suunniteltaessa tien varrelle herkkää maankäyttöä kuten asutusta. Liikenneosasto vielä muistuttaa, että rakentamislain 36 § mukaisesti rakentamishankkeeseen ryhtyvällä on selvittämis- / todentamisvelvollisuus sekä myös toteuttamisvastuu mahdollisen liikennemelun torjunnassa, mm. tarvittaessa erillisten melusuojausten osalta.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Strategisen yleiskaavan pohjalta laadittavissa tarkemmissa aluevarauskaavoissa laaditaan alueidenkäyttölain sisältövaatimukset huomioiden tarvittavat liikenneselvitykset ja liikenteeseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnit.
Maantie 301 on osoitettu strategisessa yleiskaavaehdotuksessa Lempäälän rajalta Narvaan asti "Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn yhteys" -merkinnällä. Vesilahdentien varrelle on laadittavana tiesuunnitelma Lempäälän ja Vesilahden kirkonkylän välille. Muilta osin kävelyn ja pyöräilyn kehittämistoimenpiteitä ei ole suunniteltu. Maantieverkon investointien kuten tarvittavien jalankulku- ja pyöräteiden, alikulkujen sekä liittymien suunnittelu- ja toteuttamisvastuu onkin usein kunnilla tai alueiden maankäytön toteuttajilla. Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen liikenneosasto pitääkin tärkeänä tavoitetta kehittää uutta maankäyttöä nykyisen rakenteen yhteyteen ja olemassa oleviin kyliin, joissa löytyy peruspalvelut ja / tai joihin on turvalliset yhteydet kestävälläkin liikennemuodoilla (kävely, pyöräily, joukkoliikenne, palvelubussit ym.). Tätä tukee myös maapoliittisen ohjelman tavoitteet ja esitetty keinovalikoima. Hajarakentamisen osalta tulee informoida rakentajia eri lupavaiheissa rakennuspaikan sijaintialueen mahdolliset puutteet mm. toteutetun infrastruktuurin osalta ja myös se, että useinkaan sijaintialueen kehittäminen ei ole viranomaisen toimesta näköpiirissäkään.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Strategisella yleiskaavalla pyritään vahvistamaan kävelyn ja pyöräilyn pitkän tähtäimen kehittämismahdollisuuksia Vesilahdella myös laajemmin.
Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen liikenneosasto katsoo, että maantien 301 kaavamerkintä Narvasta Sastamalan rajalle on harhaanjohtava. Tiejaksoa ei ole tavoitteena kehittää siten, että sen merkintä tulisi olla "Kehittyvä tie". Myös esitetty merkinnän lisämääräys on virheellinen etenkin, kun tiejaksoa ei ole tavoitteena varsinaisesti parantaa vaan hoitaa ja ylläpitää nykyisellä paikallaan, joten tien ja sen liikenteen vaikutukset tuleekin huomioida uuden maankäytön suunnittelussa. Liikenneosasto esittää tiejakson merkinnäksi "(Merkittävä) seututie" ja lisämääräysekseksi "Tien mahdolliset melu- ja värinävaikutukset sekä suojaamistarpeet tulee arvioida tien varren kaava- ja rakentamishankkeiden suunnittelussa. Tieympäristön suunnittelussa ja rakentamisessa on pyrittävä turvaamaan kulttuuriympäristöarvojen säilyminen".	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Tehdään kaavamerkintöihin ja määräyksiin palautteessa esitetyt tarkennukset. Kaavamerkinnän tarkentaminen ja lisämääräys eivät muuta kaavan tavoitteita tai keskeisiä ratkaisuja. Muutokset ovat vähäisiä eikä kaavaehdotuksen uudelleen nähtäville asettamiselle ole tarvetta.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
Maapoliittisessa ohjelmassa on kuvattu kohdassa "Katualueen siirtyminen kunnalle" eri vaihtoehtoja yksityisen omistaman kadun maa-alueen siirtymisestä kunnalle. Liikenneosasto tuo vielä esiin, että maantiestä asemakaavoituksen myötä kaduksi muuttuvan maapohjan omistajuus siirtyy valtiolta kunnalle korvauksetta.	Merkitään tiedoksi ja tarkennetaan maapoliittiseen ohjelmaan lausunnon mukaisesti.
Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen liikenneosasto ottaa kantaa kaavaratkaisuihin niiden asioiden osalta, joilla on vaikutusta maantieverkkoon ja liikennejärjestelmään sekä myös kaava-alueille liikenteestä mahdollisesti kohdistuvien vaikutusten osalta. Sisä-Suomen elinvoimakeskus pyytää Vesilahden kuntaa lähettämään viipymättä Vesilahden strategisen yleiskaavan hyväksymispäätöksen liitteineen elinvoimakeskuksen kirjaamoon asiointilomakkeella https://asiointipalvelu.ahtp.fi/forms/3405070 tai osoitteeseen kirjaamo.sisa-suomi@elinvoimakeskus.fi. Lähetettävän hyväksymispäätöksen saateviestissä tulee viitata asi-numeroon SIS/4837202.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Strategisen yleiskaavan hyväksymispäätös toimitetaan elinvoimakeskuksen kirjaamoon annettujen ohjeiden mukaisesti.
2. LUPA- JA VALVONTAVIRASTO – 24.4.2026	
Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että kaavaratkaisu on kehittynyt hyvällä tavalla kaavaluonnoksesta. Kaavaratkaisu muodostaa hyvän lähtökohdan Vesilahden kehittämiselle ja tukee hyvin niitä tavoitteita, joita Vesilahden kunnalla on maankäytön kehittämisen osalta suunnitteilla. Yleiskaavassa on tunnistettu kunnan keskeisimmät vetovoimatekijät ja voimavarat ja pyritty yhteensovittamaan ne yhteen kunnan kehittämistavoitteiden kanssa. Kaavaratkaisu ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja maakuntakaavan ohjausvaikutuksen. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että strategisen yleiskaavan ehdotus ohjaa kunnan suunnitelmallista kehittämistä oikeasuuntaisesti. Asumisen keskeiset kehittämisen alueet sijoittuvat olemassa oleviin taajamiin ja vesihuollon runkolinjojen yhteyteen. Maaseutualueita kehitetään maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiä ja kehittymistä tukien. Teollisuuden vyöhykkeet on sijoitettu etäämmälle asutuksen painopistealueista pääasiassa voimalinjan yhteystarpeen äärelle. Luonnonympäristö, kulttuuriympäristön arvot ja virkistysalueet ja yhteydet on otettu alue- ja yhteysmerkintöinä huomioon pääosin maakuntakaavan mukaisesti. Tämän lisäksi kehittämisperiaatemarkintöjen määräyksissä edellytetään ottamaan ne huomioon tarkemmassa suunnittelussa ja alueiden kehittämisessä.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.
Kaavamerkinnät ja määräykset Kaavaehdotuksessa merkintöjen ja määräysten oikeusvaikutukset ovat selkeytyneet. Jako oikeusvaikutteisiin kehittämismarkintöihin ja oikeusvaikutuksettomiin informatiivisiin merkintöihin on perusteltu selostuksessa riittävällä tavalla, ja kaavan ohjausvaikutus jatkosuunnittelulle on selkeytynyt. Kaavakartalta ei kuitenkaan yksiselitteisesti käy ilmi yleisten määräysten oikeusvaikutteisuus ja määräyksen otsikkoa on tarpeen täsmentää. Oikeusvaikutteisten kehittämismarkintöjen määräysten ohjausvaikutus tarkemmalle suunnittelulle on täsmentynyt. Kaavan merkinnät ja määräykset ovat oikeassa suhteessa kaavan strategiseen ja yleispiirteeseen luonteeseen, eivätkä ne ylitä yleiskaavalle sallittua ohjausvaltaa. Yleiskaava saa asettaa kehittämisperiaatteita ja reunaehdoja ilman, että se sitovasti määräävät alueen käytöstä.	Kiitetään palautteesta ja täsmennetään kaavakartalle yleismääräysten otsikoksi "Oikeusvaikutteiset yleiset määräykset". Otsikon tarkentaminen ei muuta kaavan tavoitteita tai keskeisiä ratkaisuja. Muutokset ovat vähäisiä eikä kaavaehdotuksen uudelleen nähtäville asettamiselle ole tarvetta.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
Kaava ei sisällä sellaisia oikeusvaikutteisia määräyksiä, jotka tosiasiallisesti loisivat rakennusoikeutta tai estäisivät alueiden tavanomaisen käytön ilman tarkempaa suunnittelua ja kaavoitusta.	
Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että teollisuuden kehittämisvyöhykkeitä sekä metsävyöhykkeitä ja ydinaluetta koskevat määräykset sisältävät ilmaisuja, ” alueen rajalla toiminta ei saa aiheuttaa ympäristöhäiriötä” ja ”vyöhykkeellä tulee välttää maankäytöstä johtuvaa metsäalueiden piententämistä ja pirstomista, jotta vältetään vyöhykkeen kokoon nähten merkittävältä ja pitkäkestoiselta haitalta luonnon monimuotoisuudelle.”, jotka väljyytensä puolesta edellyttävät viranomaisilta huolellista ja aktiivista tapauskohtaista harkintaa jatkosuunnittelussa.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Strategisen yleiskaavan pohjalta laadittavissa tarkemmissa suunnitelmissa laaditaan tarvittavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnit viranomaisten harkinnan tueksi.
Lupa- ja valvontavirasto pitää hyvänä, että kaavan yleismääräyksessä edellytetään kulttuuriympäristöön liittyvien teemojen osalta selvitystiedon ajantasaisuuden varmistamista ja tarvittavien selvitysten laatimista jatkosuunnittelussa. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että yleismääräykseen on tarpeen lisätä vastaavanlainen määräys myös luontoarvojen osalta. Yleismääräykseen on myös tarpeen lisätä määräys Natura-arvioinnin tarpeesta luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisesti. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan strategisen yleiskaavan merkinnät ja määräykset ovat alueidenkäyttölain mukaisia. Lainmukaisuus kuitenkin nojaa olennaisesti siihen, että kaavassa edellytetyt jatkoselvitykset ja -harkinta toteutetaan myöhemmissä suunnitteluvaiheissa.	Strategisen yleiskaavan pohjalta laadittavissa tarkemmissa aluevarauskaavoissa laaditaan alueidenkäyttölain sisältövaatimukset huomioiden tarvittavat liikenneselvitykset ja liikenteeseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnit. Tarkennetaan yleisiä määräyksiä lausunnon mukaisesti luonnonarvojen osalta. Yleismääräysten tarkentaminen ei muuta kaavan tavoitteita tai keskeisiä ratkaisuja. Muutokset ovat vähäisiä eikä kaavaehdotuksen uudelleen nähtäville asettamiselle ole tarvetta.
Vaikutusten arviointi Kaavaselostukseen sisältyvä vaikutusten arviointi on strategiselle yleiskaavalle hyväksyttävällä tavalla laadittu ja täyttää alueidenkäyttölain vähimmäisvaatimukset. Strateginen yleiskaava ei osoita aluevarauksia, eikä mahdollista suoraan rakennuslupia. Vaikutukset realisoituvat myöhemmissä kaavavaiheissa. Tämä perustelee sen, että yksityiskohtaisia luonto-, melu-, liikenne- tai maisemaselvityksiä ei ole tehty kunta-alueen kaikille osille vaan arviointi tukeutuu olemassa olevaan alueellisen tason tietoon ja kehittämisperiaatteisiin. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että lähestymistapa on oikeuskäytännön mukainen strategisessa yleiskaavassa. Kaavaselostuksessa esitetty vaikutustenarviointi on kuitenkin luonteeltaan yleispiirteistä ja osin optimistista. Vaikutusten arviointi on kertovaa ja myönteisyyspainotteista. Vaihtoehtoisia kehityssuuntia ei systemaattisesti vertailla ja kielteiset vaikutukset tunnistetaan lähinnä yleisellä tasolla. Tämä ei sinänsä tee vaikutusten arvioinnista lain vastaista, mutta heikentää arvioinnin kriittisyyttä, eikä anna tukea jatkosuunnittelun vaiheistaimiselle taloudellisesti kestäväällä tavalla.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.
Lupa- ja valvontavirasto pitää hyvänä, että kunta on laatinut maapoliittisen ohjelman ja kaavoitusohjelman päivityksen samanaikaisesti strategisen yleiskaavan laatimisen kanssa. Kunnan suunnitelmallisen kehittämisen kannalta on tarpeen huolellisesti harkita kehittämissuuntien toteuttamisjärjestystä ja vaiheistamista, jotta kaavaratkaisu muodostaa toteuttamiskelpoisen ja vaiheittain etene-	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
vän kokonaisuuden taloudellisten voimavarojen puitteissa. Maapoliittinen ohjelma on asianmukaisesti laadittu ja se tukee kunnan suunnitelmallista kehittämistä. Lupa- ja valvontavirastolla ei ole maapoliittisesta ohjelmasta lausuttavaa.	
Luonnosvaiheessa ELY-keskuksen lausunnossa oli esillä myös liikenteeseen ja vesihuoltoon liittyviä asioita, jotka eivät ole Lupa- ja valvontaviraston toimivallassa. Valtion liikenneverkon osalta toimivaltainen viranomainen on Sisä-Suomen elinvoimakeskus ja vesihuollon osalta Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.
3. PIRKANMAAN MAAKUNTALIITTO – 20.4.2026	
Pirkanmaan liitto toteaa, että Vesilahden strategisen yleiskaavan laadinnalla pyritään muodostamaan yhteinen tavoitela kunnan maankäytön pitkäjänteisestä kehittämisestä, aina tavoitevuoteen 2040 saakka. Työn tarkoituksena on määrittellä kunnan kehittämisen painopisteet ja suunnat ja samalla myös tukea Vesilahden kunnan identiteetin, omaleimaisuuden ja vahvuuksien säilymistä. Pirkanmaan liitto katsoo, että nämä yleiskaavatyön keskeiset tavoitteet ovat linjassa Pirkanmaan strategisen maakuntakaavan tavoitteiden kanssa. Pirkanmaan liitto on kaavatyön aiemmissa vaiheissa kiinnittänyt huomiota yleiskaavan oikeus- vaikutteisiin, merkintöjen täsmentämistarpeeseen sekä vastaavuuteen maakuntakaava- merkintöjen sisällön kanssa. Liitto katsoo, että yleiskaavaehdotusta laadittaessa annettu palaute on otettu huomioon. Kaava-aineistoja on täydennetty ja tarkennettu, ja kaavasunnitelman voidaan siten katsoa edenneen suotuisaan suuntaan.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.
Pirkanmaan liitto toteaa, että yleiskaavaehdotuksessa on esitetty Peräkorven-Kahilakorven alueelle <i>Teollisuuden kehittämisvyöhyke</i> -merkintä, joka sijoittuu aivan Natura 2000 -alueen (Niinimäen haka) viereen. Jatkosuunnittelussa tuleekin varmistaa, edellyttäväkö yleiskaavaan osoitettava kehittämismerkintä mahdollista Natura-arvioinnin tarveharkintaa. Lisäksi liitto esittää, että yleiskaavakartalla tunnistettaisiin Pirkanmaan elonkirjoja ja energia -teemaisessa vaihemaakuntakaavassa osoitettu <i>Siniviherluonnon monimuotoisuuden ydinalue</i> -merkintä (Mantereenjärvi), ja sen merkitys Vesilahden luontoarvokokonaisuudelle.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi jatkosuunnittelua varten. Mantereenjärven ympäristöön on osoitettu kehittämismerkintänä vesireitti, jota kaava esittää selvitetäväksi. Lisäksi Mantereenjärveltä on osoitettu lounaaseen Onkemäjärven ja Hirvijärven suuntaan ekologinen yhteys. Nämä merkinnät tukevat Vesilahden luontoarvoja, ja täten kaavaratkaisun katsotaan toteuttavan elonkirjoja ja energia -teemaista vaihemaakuntakaavaa.
Pirkanmaan liitto pitää tärkeänä, että Teollisuuden kehittämisvyöhyke -merkinnän määräykseen on kirjattu tavoitteena olevan nimenomaan paikallisen teollisuuden ja tuotannon edistäminen. Kuten kunnan laatimassa yleiskaavan luonnosvaiheen palautevastineessa todetaan, ei strategisessa yleiskaavassa osoiteta seudullisen kokoluokan teollisuusalueita ja että riittävät vaikutusten arvioinnit tehdään tarkemman suunnittelun yhteydessä. Liitto katsoo, että oikeusvaikutteisen kehittämismerkinnän määräykseen tulisi kirjata nämä edellä todetut asiat, jotta yleiskaava toteuttaisi voimassa olevan maakuntakaavan sisältöä.	Strategisessa yleiskaavassa ei tavoitella seudullisesti merkittäviä kehittämistoimintoja, eikä määräystä siten ole tarkoituksenmukaista tarkentaa. Lausunnossa mainittu huomio teollisuuden kehittämisvyöhykkeiden paikallisesta luonteesta huomioidaan kaavaselostuksessa.
Kaavaselostuksen kappaleessa ”3.1. Tavoitteet” todetaan, että keskeisiä kaavassa tarkasteltavia teemoja ovat muun muassa väestönkehitys. Kaava-aineistossa ei tätä teemaa ole kuitenkaan käsitelty, ja siksi Pirkanmaan liitto edelleen	Tarkennetaan kaavaselostuksessa Vesilahden kunnan kasvutavoitteita. Vesilah-

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
esittää, että strategisen yleiskaavan selostukseen taustoitettaisiin kunnan kasvulukuja. Tämä edistäisi kuntakehittämisen lähtökohtien ymmärrettävyyttä ja selkeyttäisi yleiskaavan suunnitteluratkaisun perusteita. Kasvulukujen tulisi olla myös linjassa Pirkanmaan väestöskenaarioiden sekä kuntakohtaisten väestöennusteiden kanssa.	den kuntastrategiankin mukaan kuntaa kehitetään houkuttelevana, veto- ja pitovoimaisena asuinpaikkana. Kunnan vuosittaiseksi kasvutavoitteeksi on asetettu 1-2 %, mikä on johdettu aiempien vuosien väestönkehityksestä sekä kunnan asukkaiden ikäjakaumasta.
Teknisluonteisena tarkistuksena liitto esittää, että nyt nähtävillä olevaan kaavaehdotukseen lisätyt maakuntakaavan mukaiset kiviaineshuollon kannalta tärkeät alueet esitettäisiin hiukan selkeämmin kaavakarttapohjalta erottuvina merkintöinä.	Tarkistetaan teknisesti kyseisen merkinnän visuaalisuutta kaavakartalla. Merkinnän tarkistaminen ei muuta kaavan tavoitteita tai keskeisiä ratkaisuja. Muutokset ovat vähäisiä eikä kaavaehdotuksen uudelleen nähtäville asettamiselle ole tarvetta.
Pirkanmaan liitto puoltaa Vesilahden strategisen yleiskaavan jatkovalmistelua edellä esitetyn ohjeistuksin.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.
Maapoliittinen ohjelma Vesilahdella on päätetty päivittää kunnan maapoliittista ohjelmaa osana Vesilahden strategista yleiskaavoitusta. Pirkanmaan liitto pitää tärkeänä, että Vesilahden maakäyttöpölytiikan toiminta- tapoja ja siihen liittyviä työkaluja pyritään pitämään ajantasaisena. Liitto ei ota kantaa kunnan maapoliittisen ohjelman sisältöön.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.
4. PIRKANMAAN HYVINVOINTIALUE – 21.4.2026	
Pirkanmaan hyvinvointialue toteaa, että strategisen yleiskaavan kaavaehdotuksessa esitetyt tavoitteet olemassa olevien taajamien vahvistamisesta, toimivista liikenneyhteyksistä kunnan sisällä ja kuntien välillä, joukkoliikenteestä sekä arjen sujuvuuden turvaamisesta ovat hyvinvointialueen palveluverkon kehittämisen periaatteiden mukaisia. Kaavan pitkän aikavälin tarkastelujänne tukee osaltaan palveluiden suunnittelua ja varautumista tuleviin väestömuutoksiin ja palvelutarpeen muutoksiin.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.
Kaavan painotus saavutettavuuteen, liikkumisen edellytyksiin ja yhdyskuntarakenteen hallittuun kehittämiseen on perusteltu ja tukee hyvinvointialueen mahdollisuuksia järjestää palvelut tarkoituksenmukaisesti. Aineiston mukaan strategisen yleiskaavan työssä on otettu huomioon Pirkan palveluverkkosuunnitelma ja kiinteistöstrategia. Tämä on hyvinvointialueen näkökulmasta keskeistä, sillä palveluverkon kehittäminen edellyttää pitkäjänteistä ja ennakoivaa maankäytön suunnittelua. Kyläalueille osoitettu mahdollisuus myöntää sijoittumislupia ilman asemakaavaa voi kuitenkin laajamittaisesti toteutuessaan aiheuttaa epätoivottua yhteiskuntarakenteen hajautumista, mikä haastaa sosiaali- ja terveystalveluiden saavutettavuutta ja palveluiden kotiin viemistä.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Vesilahden kunnan tahtotilana on ollut ohjata strategisella yleiskaavalla myös haja-asutusalueiden maankäyttöä. Täyden- netään kaavaselostuksen vaikutusten arviointiin palautteen mukaisesti huomio haja-asutuksen lisääntymisen mahdollisista haittavaikutuksista.
Maapoliittinen ohjelma Vesilahden Maapoliittisessa ohjelmassa esitetyt tavoitteet ovat Pirkanmaan hyvinvointialueen näkökulmasta perusteltuja. Ohjelmassa kuitenkin todetaan, että maapoliittisen keinovalikoiman avulla Vesilahdella mm. sallitaan haja-asutus- alueille uudisrakentaminen myös jatkossa. Kuten todettua, laajamittainen haja-asutuksen lisääminen voi hankaloittaa palveluiden järjestämistä ja toteuttamista.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
Yhteenvetona voidaan todeta, että Vesilahden strategisen yleiskaavan ja maapoliittisen ohjelman ehdotuksien sisältö tukee pääasiassa hyvin Pirkanmaan hyvinvointialueen aluevaltuuston hyväksymiä palveluiden verkoston kehittämisen periaatteita ja palveluiden saavutettavuutta. Yhdyskuntarakentamisen hajautumiseen tulee kuitenkin suhtautua varauksella.	
5. AKAAN KAUPUNKI – 8.4.2026	
Luonnosvaiheen lausunnossa Akaa nosti esiin kuntarajalle sijoittuvien teollisuuden kehittämisvyöhykkeiden ristiriidan maakuntakaavan merkintöjen kanssa. Tältä osin vastineeseen on kirjattu, että osoitetut merkinnät eivät ole seudullisen kokoluokan teollisuusalueita. Mikäli sellaisia lähdetään suunnittelemaan, tehdään riittävät vaikutusten arvioinnit. Kaavaehdotukseen Akaan ja Vesilahden kuntarajan tuntumaan sijoittuvissa teollisuuden kehittämisvyöhykkeissä on tehty muutoksia ja kaavaan osoitettua aluetta on pienennetty. Teollisuuden kehittämisvyöhykkeen merkintä on oikeusvaikutteinen kehittämismerkintä.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.
Mahdollinen teollinen toiminta kuntarajan tuntumassa lisää todennäköisesti liikennevirtoja Koskenkyläntiellä Vesilahden ja Viialan välillä. Uudet työpaikat nähdään positiivisena mahdollisuutena, mutta liikennevirtojen osalta laajempi arvio kaavan vaikutuksista on maankäyttöpalveluiden näkökulmasta tarpeellinen. Mahdollinen lisääntyvä raskas liikenne kohti Turkua, Helsinkiä tai Tampereä suuntautuu suurella todennäköisyydellä Akaan suuntaan kulkien Viialan tai Kylmäkosken kautta.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Strategisen yleiskaavan pohjalta laadittavissa tarkemmissa aluevarauskaavoissa laaditaan alueidenkäyttölain sisältövaatimukset huomioiden tarvittavat liikenne selvitykset ja liikenteeseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnit.
Koskenkyläntie on Vesilahden puolelta merkitty kaavaehdotuksessa kehittyväksi tieksi, jossa mahdolliset melu- ja värinävaikutukset ja suojaamistarpeet arvioidaan tarkemman suunnittelutyön yhteydessä. Kehittämistoimenpiteiden suunnittelussa on pyrittävä turvaamaan kulttuuriympäristön arvojen säilyminen. Akaan puolella Strategisessa yleiskaavaluonnoksessa on Koskenkyläntie merkitty seututieksi. Vesilahden strategisen yleiskaavan ehdotusaineistossa väylän osalta ei ole tehty tarkasteluja millaisia vaikutuksia mahdollisella liikenteen lisääntymisellä lähialueilla olisi. Akaan strategisessa yleiskaavaluonnoksessa Koskenkyläntientä ei ole osoitettu merkittävästi kehitettäväksi tai parannettavaksi väyläksi. Uuden kuntarajalle osoitetun teollisuuden kehittämisvyöhykkeen potentiaaliset liikennekuormitukset kohdistuvat tälle väylälle ja oletettavasti ainakin osa tulee kulkemaan Akaan kautta. Akaaseen tulee toimittaa arvio uusien toimintojen myötä kuntarajan yli suuntautuvista liikennemääristä, erityisesti raskaan liikenteen osuudesta. Liikennemäärien kasvaminen aiheuttaa painetta eriyttää jalankulku ja pyöräily ajoradalta erilliseksi kulkuväyläkseen Koskenkyläntien varrella.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Strategista yleiskaavaa tarkennetaan myöhemmin tarkemmilla aluevarauskaavoilla, joiden vaikutusten arvioinnin yhteydessä voidaan tehdä tarkempia arvioita liikennekuormituksen lisääntymisestä. Naapurikunnilla on luonnollisesti mahdollisuus antaa lausuntoja myös näistä suunnitelmista.
Neuvotteluita, joita luonnosvaiheen lausunnossa on pyydetty, ei ole pidetty ennen ehdotusvaiheen lausuntopyynnön saamista. Odotamme Akaan luonnosvaiheen lausunnossa pyytämää ja vastineraportissa luvattua yhteistyöneuvottelua. Asiasta tulee olla yhteydessä osoitteeseen kaa.voitus@akaa.fi	Yhteistyöneuvottelu on palautteen jättämisen jälkeen sovittu pidettäväksi 29.5. Neuvottelun aikataulu ei vaikuta Vesilahden strategisen yleiskaavan hyväksymiseen.
6. LEMPÄÄLÄN KUNTA – 24.4.2026	
Lempäälän kunta on tutustunut Vesilahden strategisen yleiskaavan ja maapoliittisen ohjelman ehdotukseen ja antaa siitä seuraavan lausunnon.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Kaavakartan luettavuuden ja johdonmukaisuuden varmistamiseksi merkintää ei

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
Kaavakarttaan ei ole tullut suuria muutoksia Lempäälän rajalle luonnosvaiheen jälkeen. Vetyjohto on poistettu tarpeettomana ja Lempäälän puolen merkinnät on jätetty pois, paitsi maantien kehittämismerkintä. Maantiemerkintä voitaisiin esittää katkoviivana kyseisessä kohdassa. Ekologinen yhteys Lempäälään ja maakuntakaavan mukainen ulkoilureitti Koskenkylästä Mattilan kylälle on edelleen merkitty karttaan niin kuin pitääkin. Vastineessa Lempäälän kunnan lausuntoon väestönkasvun suuntautumisesta on todettu, että kasvutavoitteen jakautuminen tapahtuu kaavamerkintöjen mukaisesti.	ole tarpeen täsmentää, vaikka elinvoimakeskusten hallinnoima maantie kulkeekin Vesilahden eri osien välillä Lempäälän kunnan alueilla. Elinvoimakeskus on lausunnossaan korostanut tien merkittävyyttä niin seudullisen liikenteen kuin Vesilahden saavutettavuudenkin kannalta.
Metsämantereen kylä Lempäälän rajan vieressä: Metsämantereen kylä on niin sanottu uusi kylä, mikä on muodostunut asemakaavoitetusta pientaloalueesta eikä vanhasta kylärakenteesta. Alueelle on asemakaavoitettu noin 70 omakotitalotonttia, joiden pinta-alat ovat 1000–2000 m². Osa rakennuspaikoista on jo rakennettu. Rakentamisen jälkeen alueesta muodostuu Vesilahden neljäs YRK-taajama. Alueelta on 1 km lyhyempi matka Myllyvainioon tuleviin palveluihin Lempäälän puolelle kuin Vesilahden liikekeskukseen. Strategisen yleiskaavaehdotuksen mukaan Metsämantereen ja Mantereen kylien välille osoitetaan ensisijainen laajentumissuunta. On kuitenkin epäselvää, viitataan tällä pelkästään nykyisten asema- ja yleiskaavojen toteuttamiseen vai myös mahdolliseen uuteen kaavoittamiseen. Lempäälän kunta muistuttaa edelleen, että Vesilahden strategisen yleiskaavan laadinnassa tulee ottaa huomioon Lempäälän voimassa olevat kaavat ja niissä suunniteltu maankäyttö. Suunniteltava maankäyttö ei saa liiallisesti tukeutua Lempäälän kunnan alueisiin, sillä Lempäälällä ei ole suunnitelmassa kehittää rajan tuntuman alueiden maankäyttöä taajamaksi, laajentaa taajamaa tai toteuttaa uusia liikenneyhteyksiä. Tämä tulee huomioida myös alueiden toteutusvaiheiden suunnittelussa.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Laajentumissuunnan merkinnän tarkoituksena on hyödyntää alueita laajentumis- ja tiivistymisvarana sekä ohjata niiden tulevaa maankäytön suunnittelua. Merkinnällä ei oteta kantaa valittavaan suunnittelutasoon. Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Strategisessa yleiskaavassa osoitetaan Vesilahden alueelle kehittyviä taajamia myös kunnan palveluiden vahvistamiseksi.
Lempäälän kaavoitushankkeet: Kunta laajenee Vesilahdentien alkupään lähelle, erityisesti Myllyvainion ja Haurolan eteläisiin osiin. Liikenneyhteydet on huomioitu. Strategisen yleiskaavan päivitys käynnistyy.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.
Vesilahdentie: Vesilahdentien kehittäminen, erityisesti kevyen liikenteen väylän suunnittelu, on osoittautunut vaativaksi prosessiksi. Tie tulee säilymään Vesilahden kunnan pääväylänä myös tulevaisuudessa. Metsämantereen kylän oppilaat käyttävät Vesilahdentietä siirtyessään Vesilahden kuntakeskukseen Lempäälän kunnan alueen kautta. Väestönkasvu Metsämantereella lisää tarpeita tieyhteyden sujuvuuden, kapasiteetin ja turvallisuuden varmistamiseksi.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Strategisella yleiskaavalla pyritään vahvistamaan myös kävelyn ja pyöräilyn kehittämismahdollisuuksia Vesilahdentiellä.
Vesilahden maapoliittinen ohjelma Lempäälän kunnalla ei ole huomautettavaa Vesilahden maapoliittiseen ohjelmaan. Kunta pitää hyvänä, että maapolitiikkaa ohjataan selkeästi ja lain sallimin keinoin.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.
7. RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA –7.4.2026	
Rakennus- ja ympäristölautakunta on lausunnossaan 11.11.2025 § 79 kaavan luonnosaineistosta ottanut kantaa haja-asutusalueiden rakentamisen ohjaami-	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Tarkennetaan selostusta lausunnon

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
seen kaavakartan merkinnöillä. Luonnoksen vastineraportin mukaan kaava-selostukseen on lisätty sijoittumislupia käsittelevä kappale. Selostuksen kappaleeseen 3.3 on yhdyskuntarakennetta käsittelevän kohdan lopussa kirjattu, että "strategisessa yleiskaavassa määritellyille kyläalueille voidaan myöntää sijoittumislupia ilman asemakaavaa". Rakentamislaki ei sisällä määritelmää sijoittumisluvasta ja selostuksen kirjaus on merkitykseltään epäselvä. Osana rakentamislupaa sijoittamisen edellytysten tarkastelu voidaan rakentamislain 43 §:n mukaisesti hakijan pyynnöstä ratkaista erillisellä päätöksellä (sijoittamislupa). Sijoittamisen edellytykset määräytyvät alueesta riippuen kuitenkin rakentamislain 44–46 §:n perusteella, eikä kaavaselostuksessa voida suoraan ottaa kantaa lain edellytysten täytymiseen. Lautakunnan näkemyksen mukaan kyseinen lause on tulisi poistaa kaavaselostuksesta.	mukaisesti korjaamalla oikeaksi termiksi sijoittamislupa ja lisäämällä maininta sijoittamisen edellytysten määräytymisestä.
8. SIVISTYSLAUTAKUNTA – 2.4.2026	
Vesilahden strategisen yleiskaavan ehdotuksessa kunnan asukasluvun kasvu tukeutuu sivistyksen olemassa olevan palveluverkon läheisyyteen, joka luo hyvän lähtökohdan ylläpitää ja kehittää sivistyspalveluita. Kunnan vuosittainen kasvutavoite on 1-2 %, joka toteutuessaan tulee johtamaan varhaiskasvatukseen paikkamäärän ylittävään palvelukysynnän kasvuun mahdollisesti jo toimintavuoden 2028-2029 osalta. Asukasluvun kasvaessa on kunnan veto- ja pitovoiman sekä kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulmista tärkeää huolehtia myös vapaa-ajan palveluiden skaalautumisesta. Tämä edellyttää paitsi uusien asuinalueiden lähiliikunta- ja virkistysmahdollisuuksien rakentamista myös keskitettyjen palveluiden (esim. kirjasto, liikuntapaikat ja nuorisotilat) kapasiteetin kasvattamista palvelukysynnän mukana. On tärkeää huomioida myös turvalliset kevyen liikenteen reitit palveluiden ääreen. Strategisen yleiskaavan ehdotuksessa tunnistetaan ja huomioidaan hyvin ympäristön kulttuuri- ja luonnonarvot sekä ulkoilu- ja vesireitit, joiden kehittäminen tukisi erinomaisesti terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.
9. PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO, RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ – 8.5.2026	
Kaavan ehdotusaineistoon on tehty osa Pirkanmaan maakuntamuseon esittämistä muutoksista. Pirkanmaan maakuntamuseo ilmaisi edellisessä lausunnossaan huolensa siitä, riittääkö strategisen yleiskaavan ja muiden voimassa olevien yleiskaavojen yhdistelmä turvaamaan rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvoja tilanteessa, jossa strategisen yleiskaavan kaikki kulttuuriympäristöön liittyvät merkinnät ovat velvoittavan sijaan informatiivisia. Maakuntamuseo esitti tähän liittyen oikeusvaikutteisiin kehittämismerkintöihin liittyvien kaavamääräysten kehittämistä. Niitä onkin täydennetty ja kehitetty kaavaehdotukseen merkintöjen Kehittyvät taajamat, Kylät, Täydentämisen vyöhyke, Ensisijainen laajentumisen suunta, Kehittyvän talouden kohde, Uusiutuvan energian mahdollisuus, Virkistys-/matkailukohde, Voimalinjan yhteystarve, Kehittyvä tie sekä Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn yhteys osalta. Kaavaluonnokseen nähden kulttuuriympäristön turvaamisen taso on kehittynyt oikeusvaikutteisissa määräyksissä huomattavasti, mitä maakuntamuseo pitää erittäin myönteisenä. Kaavaselostukseen on lisäksi kirjattu, että maakuntakaavaan pohjautuvien informatiivisten merkintöjen osalta voimaan jää maakuntakaavan oikeusvaikutteiden ohjausvaikutus, mikä samalla estää niiden sivuuttamisen tarkemmassa suunnittelussa.	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.
Pirkanmaan maakuntamuseo on tuonut edellisessä lausunnossaan ilmi kulttuuriympäristön selvitystiedon puutteita. Palaute- ja vastineraportin mukaan	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
strategisen yleiskaavan yhteydessä ei laadita erillisiä, maisemaa, (rakennettua) kulttuuriympäristöä tai arkeologista kulttuuriperintöä koskevia selvityksiä, sillä luonteeltaan strategisena kaava ei suoraan muuta maankäyttöä tai varaa alueita tiettyyn tarkoitukseen. Yleisiin määräyksiin on kuitenkin sisällytetty määräys: <i>Arkeologiseen kulttuuriperintöön, arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön ja arvokkaisiin maisema-alueisiin liittyvän selvitystiedon ajantasaisuus on varmistettava tarkemmassa jatkosuunnittelussa. Suunnittelun yhteydessä on laadittava tai päivitettävä menneisyyden perintöön liittyviä teemoja käsittelevät tarvittavat selvitykset. Tarkemmassa suunnittelussa ja selvitystarpeen arvioinnissa tulee kuulla museoviranomaisia.</i> Pirkanmaan maakunta- museo pitää ratkaisua rakennetun ympäristön ja maiseman osalta hyväksyttävänä.	
Menneisyyden perintö -teemakartassa sekä liitekartassa 3 ja siihen liittyvässä kohdeluettelossa on muutamia virheitä ja puutteita, jotka tulee korjata. Laukon kartan RKY-alue on Vesilahden ainoa valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Vesilahden kirkonkylän ympäristö ja Järvenranta ovat maakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön alueita. Vesilahden ja Lempäälän kartat ja suurtiloihin lukeutuva Palho; Kurjen ja Hollon tilat sekä Narvan kylänraitti ovat maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä, jotka on mittakaavasyystä merkitty maakuntakaavaan pistemäisellä kohdemerkinnällä. Kohdeluettelossa valtakunnallinen/maakunnallinen status on merkitty oikein, mutta kartoilla on Laukon RKY-alueen lisäksi merkitty valtakunnallisina arvoalueina myös Vesilahden kirkonkylän ympäristö, Järvenranta ja Palho. Menneisyyden perintö -teemakartalla kaavamerkinnän selitykseen liittyy tieto siitä, mistä lähteestä merkintä on peräisin. Maakunnallisesti merkittävien alueiden kohdalla tieto on väärä eli "Museovirasto", vaikka pitäisi olla "Pirkanmaan maakuntakaava". Palhosta puuttuu maakunnallisesti arvokasta kohdetta kuvaava kaavamerkintä (ruskea neliö). Sen sijaan sellaiset on merkitty paikallisesti arvokkaisiin Krääkkiön, Riehu ja Riutkonkulman kyliin. Kaavaselostuksen luvussa 3.3. on kappaleessa Rakennettu kulttuuriympäristö lueteltu alueet, kohteet ja niiden arvostukset oikein, mutta ruskeaan neliöön liittyvä selite on väärä ("Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue", vaikka pitäisi olla "Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö").	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Tarkistetaan maakunnallisten, valtakunnallisten ja paikallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen merkintöjä kaava- ja liitekartoilla palautteen mukaisesti. Palho, Järvenranta ja Vesilahden kirkonkylän ympäristö osoitetaan kaavakartoilla aluemaaisella maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön merkinnällä, Narvan kylänraitti sekä Kurjen ja Hollon tilat puolestaan pistemäisellä maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön merkinnällä. Krääkkiö, Riehu ja Riutkonkulma osoitetaan paikallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön pistemäisellä merkinnällä. Merkintöjen ja lähteiden tarkistaminen ei muuta kaavan tavoitteita tai keskeisiä ratkaisuja. Muutokset ovat vähäisiä eikä kaavahdotuksen uudelleen nähtäville asettamiselle ole tarvetta. Merkinnät ja niiden selitykset tarkistetaan myös kaavaselostuksessa.
Kuten Pirkanmaan maakuntamuseo jo edellisessä lausunnossaan totesi, maakuntakaavan taustainventoinnit tulee maiseman ja rakennetun ympäristön osalta yksilöidä kaavaselostuksen luvun 4. selvitysten luettelossa, jossa nyt mainitaan vain "Pirkanmaan maakuntakaavat taustaselvityksineen". Näin kaavan käyttäjien (mm. kuntalaisten) on mahdollista löytää lisätietoa arvoalueista. Kyseisiä inventointeja ovat Kulttuurimaisemat 2016 Pirkanmaan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatalousalueet sekä Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2016 (Molemmat Pirkanmaan liitto). Kyseiset inventoinnit sekä niissä määritellyt arvoalueet ja -kohteet muodostavat kokonaisuuden, joka voi olla haasteellinen hahmottaa. Vesilahden ollessa kyseessä, on joka tapauksessa tärkeintä ymmärtää, että myös maakunnallisesti arvokkaalla kulttuurimaisema-alueella maisema on VAMA-alueen osalta käytännössä valtakunnallisesti arvokasta. Vesilahdella sijaitsevien yhdeksän yksilöllisen kulttuurimaiseman osalta tulee huomioida, että niillä sijaitsevilla, inventoinnissa osoitetuilla rakennusperinnön ydinkohteilla on maakunnallista	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Täydennetään kaavaselostusta tarkemmilla tiedoilla taustainventoinneista palautteen mukaisesti. Lisätään kaavaselostukseen palautteen mukainen maininta inventointien ja niiden määrittelemien arvoalueiden ja -kohteiden hahmottamisen haasteellisuudesta.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
merkittävyyttä kulttuurimaisemien kokonaisarvojen kannalta. Juuri tästä syystä ne on tärkeää osoittaa kartoilla. Yhdeksän kulttuurimaiseman rakennuskulttuurin ydinkohteista kolme on lisäksi nostettu maakuntakaavassa maakunnallisesti merkittäviksi rakennetun ympäristön kohteiksi. Kaikkialla Pirkanmaalla nämä kohteet eivät sijaitse maiseman arvoalueilla, mutta Vesilahdessa näin on.	
10. PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO, ARKEOLOGINEN KULTTUURIPERINTÖ – 8.5.2026	
Kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa Pirkanmaan maakuntamuseo toi esille, että strategisen yleiskaavatyön yhteydessä tulisi toteuttaa arkeologinen inventointi ainakin sellaisilla muuttuvan maankäytön alueilla, joita ei aiemmin ole arkeologisesti selvitetty tai joiden inventoinnit ovat yli kymmenen vuotta vanhoja. Koska strateginen yleiskaava voimaan tultuaan ohjaa uusien osayleiskaavojen ja asemakaavojen laatimista, voimassa olevien kaavojen muuttamista ja muuta maankäytön suunnittelua, tulisi selvitykset em. alueilla päivittää, jotta alueiden maankäytön mahdollisuuksista ei synny väärää kuvaa mm. maanomistajille. Selvitykset tarvittaisiin myös, jotta strategisen yleiskaavan vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön on mahdollista arvioida. Alueiden osalta, joita inventointitarve koskee, maakuntamuseo viittaa strategisen yleiskaavan luonnoksesta antamaansa lausuntoon (dnro. 919/2026).	Strateginen yleiskaava on nimensä mukaisesti luonteeltaan strateginen suunnitelma, joka ei suoraan muuta maankäyttöä tai varaa alueita. Niinpä sen yhteydessä ei laadita erillisiä arkeologiaa koskevia selvityksiä, vaan sellaiset laaditaan strategisen yleiskaavan yleisten määräysten mukaisesti tarkemman tason suunnittelun yhteydessä. Vesilahden kunta tiedostaa, että arkeologiset inventoinnit ovat ajantasaisia vain kymmenen vuoden ajan, minkä vuoksi sellaisten laatiminen yleispiirteisen strategisen suunnittelun yhteydessä ei ole tarkoituksenmukaista. Strateginen yleiskaava ei sellaisenaan mahdollista rakentamista eikä muuta maanomistajien oikeuksia, vaan maankäytön edellytykset ja mahdolliset rajoitteet ratkaistaan aina tarkemman tason kaavoituksen ja suunnittelun sekä niihin liittyvien selvitysten perusteella.
Arkeologisen kulttuuriperinnön kaavamerkinnot erottuvat kaavaehdotuksessa nyt luonnosta paremmin. Maakuntamuseo esittää, että maakunnallisesti merkittävä historiallinen Akaa-Tyrvää -tielinja (Narvanmatkantie) lisätään kaavakarttaan kuten maakuntamuseon lausuntoa kommentoivassa kohdassa kaavaluonnoksen palauteraporttia sanotaan tehtävän. Merkinnot selitys ja määräys ovat: <i>Historiallinen tielinja. Tien linjaus ja suhde ympäristöön tulee säilyttää. Tavanomaiset tien hoito- ja kunnostustyöt ovat sallittuja. Maantiekäytöstä jääneet tien osat ja rakenteet ovat muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Suuremmista tien linjausta ja sen rakenteiden muuttamista koskevista suunnitelmista tulee neuvotella museoviranomaisten kanssa.</i>	Kiitetään palautteesta ja merkitään tiedoksi. Lisätään kaavakarttaan maakuntamuseon ehdotuksen mukaisesti virheellisesti ehdotusvaiheesta pois jäänyt mainittu historiallinen tielinja sekä Vesilahti-Valkkinen-tielinja. Strategisessa yleiskaavassa kulttuuriperintöä koskevien merkintöjen tarkoituksena on välittää tietoa alueiden moninaisista kulttuuriympäristöarvoista strategisen suunnittelun tasolla. Näihin merkintöihin ei kaavan luonteen vuoksi ole tarkoituksenmukaista liittää erillisiä määräyksiä, sillä strategisena yleiskaava ei muuta maankäyttöä. Arkeologisen kulttuuriperinnön arvojen säilymisen kannalta on tarkoituksenmukaisempaa, että ne selvitetään ja niistä määrätään tarkemman suunnittelun yhteydessä yleisten määräysten ja lakien mukaisesti. Historiallisen tielinjan merkintöjen lisääminen ei muuta kaavan tavoitteita tai keskeisiä ratkaisuja. Informatiivisen merkinnotin lisäys on vähäinen, eikä kaavaehdotuksen uudelleen nähtäville asettamiselle ole tarvetta.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
Muiden arkeologista perintöä koskevien merkintöjen selitykset ovat pääosin asianmukaiset, mutta merkintöjen määräyksiä tulisi täydentää seuraavasti: Arkeologisen kulttuuriperinnön ydinalue: <i>Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laaja, yhtenäiset arkeologisen perinnön tihentymät. Alueella sijaitsevien muinaisjäännösalueiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi otettava huomioon muinaisjäännösten suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisiin maisema-alueisiin ja/tai kulttuuriympäristöihin.</i> Kiinteä muinaisjäännös: <i>Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu muinaismuisto- kohde, kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Kohteen ja sen lähialueen maan käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon muinaisjäännöksen suoja-alue, maisemallinen sijainti sekä liittyminen ympäristöön. Aluetta koskevista toimenpiteistä on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa ja pyydettävä lausunto.</i> Muu kulttuuriperintökohde: <i>Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet ja niiden ympäristö. Alueella sijaitsevien historiallisten rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittua vain erityisesti syystä ja riittävän arkeologisen dokumentoinnin jälkeen. Aluetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaisia.</i>	Strategisessa yleiskaavassa arkeologista kulttuuriperintöä koskevat merkinnät ovat luonteeltaan informatiivisia, eikä niihin liity suoria oikeusvaikutuksia. Kaavan yleismääräykset kuitenkin turvaavat kohteiden arvojen huomioonottamisen jatkosuunnittelussa. Maankäyttöä ohjaavat kaavamääräykset sekä arkeologisen kulttuuriperinnön huomioon ottamista koskevat velvoitteet annetaan tarkemman tason kaavoituksessa, jossa kaavan oikeusvaikutukset, maankäytön ratkaisut ja tarvittavat selvitykset täsmentyvät. Strategisen yleiskaavan informatiiviset merkinnät toimivat lähtötietona ja muistutuksena jatkosuunnittelulle, mutta eivät sellaisenaan ohjaa maankäyttöä. Pirkanmaan maakuntamuseon lausunnossa esitettyjä täsmennyksiä hyödynnetään kaavaselostuksessa, jota täydennetään kulttuuriperintöä koskevilta osin.
Valtakunnallisesti arvokkaan arkeologisen kohteen selityksen perässä on kaavakartassa lähteenä virheellisesti mainittu Pirkanmaan maakuntakaava (po. Museovirasto). Merkinnän määräystä tulisi vielä tarkentaa seuraavasti: <i>Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu muinaismuistokohde, kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on pyydettävä alueellisen vastuumuseon lausunto. VARK-alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden säilymistä. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota VARK-inventoinnissa todettuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin.</i>	Tarkennetaan lähteeksi Museovirasto. Yllä olevan vastineen mukaisesti senkään yhteyteen ei lisätä määräyksiä. Kaavan yleismääräykset turvaavat kohteiden arvojen huomioonottamisen tulevien toimenpiteiden ja suunnitelmien yhteydessä. Lähteen tarkentaminen ei muuta kaavan tavoitteita tai keskeisiä ratkaisuja. Muutokset ovat vähäisiä eikä kaavaehdotuksen uudelleen nähtäville asettamiselle ole tarvetta.
Strategisen yleiskaavan vaikutustenarviointia on kehitetty luonnosvaiheen jälkeen ja täydennetty käsittämään myös vaikutukset arkeologiseen perintöön. Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa kuitenkin, ettei kaavan vaikutustenarvointi arkeologisen kulttuuriperinnön osalta voi olla kattava ilman lausunnossa aiemmin mainittujen muuttuvan maankäytön alueiden arkeologista inventoimista. Mahdollisia energia- ja infrarakentamiseen liittyviä ja arkeologiseen perintöön kohdistuvia vaikutuksia hallitaan vaikutustenarvioinnin mukaan edellyttämällä arkeologisten inventointien ja selvitysten tekemistä alueiden jatkosuunnittelun yhteydessä. Alueellinen vastuumuseo pitää kyseisten selvitysvastuiden siirtymistä tarkemman suunnittelun vaiheeseen epäedullisena niin arkeologisen kulttuuriperinnön kuin maanomistajien oikeusturvankin näkökulmasta.	Strateginen yleiskaava on luonteeltaan yleispiirteinen ja strateginen suunnitelma, joka ei suoraan muuta maankäyttöä eikä mahdollista rakentamista. Tämän vuoksi arkeologiset inventoinnit ja yksityiskohtaiset selvitykset kohdennetaan tarkoituksenmukaisesti tarkemman tason suunnitteluun, kuten osayleiskaavoihin, asemakaavoihin sekä hankekohtaiseen suunnitteluun. Kaavan yleismääräyksissä edellytetään arkeologisen kulttuuriperinnön selvitystiedon ajantasaisuuden varmistamista sekä tarvittavien inventointien ja selvitysten laatimista jatkosuunnittelun yhteydessä yhteistyössä museoviranomaisten kanssa.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
	Strategisen yleiskaavan ratkaisulla pyritään kuitenkin varmistamaan, että mahdolliset arkeologiset arvot tunnistetaan ja huomioidaan ennen maankäyttöä koskevien sitovien päätösten tekemistä ja että selvitykset kohdistuvat ajantasaisina niille alueille, joilla maankäytön muutokset tosiasiallisesti etenevät.
Maapoliittisen ohjelman kappaleeseen 3. sisältyvässä tavoitteiden määrittelyssä on muokattu kulttuuriympäristöä koskevaa kohtaa Pirkanmaan maakuntamuseon edellisessä lausunnossaan ehdottamalla tavalla. Korjattu kaavaehdotusaineisto tulee toimittaa Pirkanmaan maakuntamuseolle mahdollista lausuntoa varten ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä.	Merkitään tiedoksi.
11. TEKNINEN LAUTAKUNTA – 2.4.2026	
Tekninen lautakunta päättää, että sillä ei ole lausuttavaa strategisen yleiskaavan ja maapoliittisen ohjelman ehdotuksiin.	Merkitään tiedoksi.
12. LUONNONVARAKESKUS – 2.4.2026	
Luonnonvarakeskus ei jätä asiasta lausuntoa.	Merkitään tiedoksi.